

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Artsforvaltning, prioriterte arter og utvalgte naturtyper

Kristin Thorsrud Teien, MD

Halvdagsseminar 14.11.12

Hva er naturmangfold?

- Biologisk mangfold:
Arter, naturtyper og økosystemer
- Landskapsmessig mangfold
- Geologisk mangfold

Foto: Elisabet Haveraaen

Hva truer naturmangfoldet?

Arealbruk

Forurensning

Foto: Marianne Gjørv

Klimaendringer

Foto: Svetek

Fremmede organismer

Foto: Tone Solhaug

Overhøsting

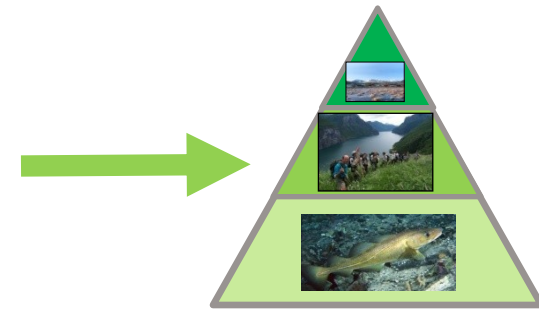

Foto: Marianne Gjørv

Naturmangfoldloven

Kapittel I	Formål og virkeområde
Kapittel II	Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk
Kapittel III	Artsforvaltning
Kapittel IV	Fremmede organismer
Kapittel V	Områdevern
Kapittel VI	Utvalgte naturtyper
Kapittel VII	Tilgang til genetisk materiale
Kapittel VIII	Myndigheter etter loven, tilsyn
Kapittel IX	Håndheving og sanksjoner
Kapittel X	Avsluttende bestemmelser

Artsforvaltning kap III: Hovedgrep

Nyklekte gråmåseunger

Foto: Tore Larsen

Torsk

Foto: Erling Svensen

Regler om høsting og annet uttak, innledet med det generelle forvaltningsprinsippet for arter

Særskilte beskyttelsesregimer

Øvrige bestemmelser

Forvaltningsprinsippet

Høsting og annet uttak må ha hjemmel i lov

- Vilt, laks, innlandsfisk, kreps: Må vedtas ved forskrift eller enkeltvedtak
- Virvelløse dyr
- Planter og sopp
- Marine organismer

Høsting av vilt og anadrome laksefisk

I all hovedsak de samme regler som før

Hjemmel for høstingsvedtak i sektorloven, forvaltningsmål og kriterier i naturmangfoldloven kap. III

- Kunnskapsgrunnlaget
- Høstingsverdig overskudd
- Tilleggshensyn

Foto: Espen Farstad

Høsting av innlandsfisk og kreps

Forvaltningsprinsipp: Utgangspunktet er snudd

De samme reglene i naturmangfoldloven som for vilt og anadrome laksefisk

Foto: Svein Magne Fredriksen

Høsting og annet uttak av virvelløse dyr

Tillatt "når det ikke truer bestanden i området"

Uansett kan man

- Avlive virvelløse dyr som er til plage eller skade
- Avlive fremmede organismer

Hjemmel for å gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av landlevende virvelløse dyr

Foto: Kristin T. Teien

Høsting og annet uttak av planter og sopp

Tillatt hvis det ikke truer "den aktuelle" bestanden

Uansett kan planter og sopp fjernes hvis de er

- skadelige,
- fremmede eller
- en trussel mot viktige samfunnsinteresser

Hjemmel for forskrift eller enkeltvedtak om høsting og annet uttak

Foto: Kristin T. Teien

Uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

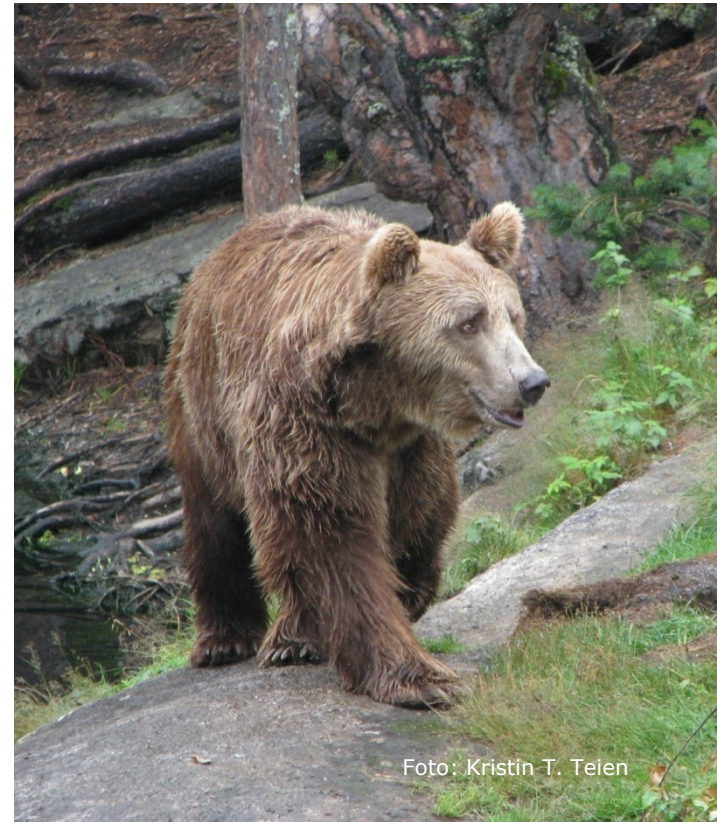
I all hovedsak videreføring av gjeldende rett

Generelle regler om uttak uten at det fattes vedtak

Hjemler for uttaksvedtak eller tiltak av myndighetene:

To minimumsvilkår:

- Bestandens overlevelse
- Ingen tilfredsstillende alternativ

Prioriterte arter

Avløser "fredning"

Gjeldende fredninger står ved lag inntil de blir opphevet

Moderniserer artsbeskyttelsen ved å se arter og leveområder i sammenheng – økologiske funksjonsområder

Dynamisk

- aktive tiltak
- ikke statiske funksjonsområder
- avprioritering

Vurderingsplikt

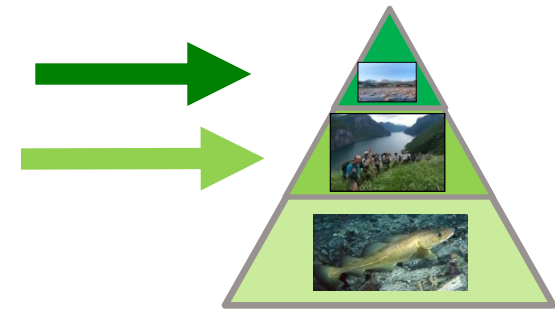

Foto: Kristin T. Teien

Kriterier for prioritering

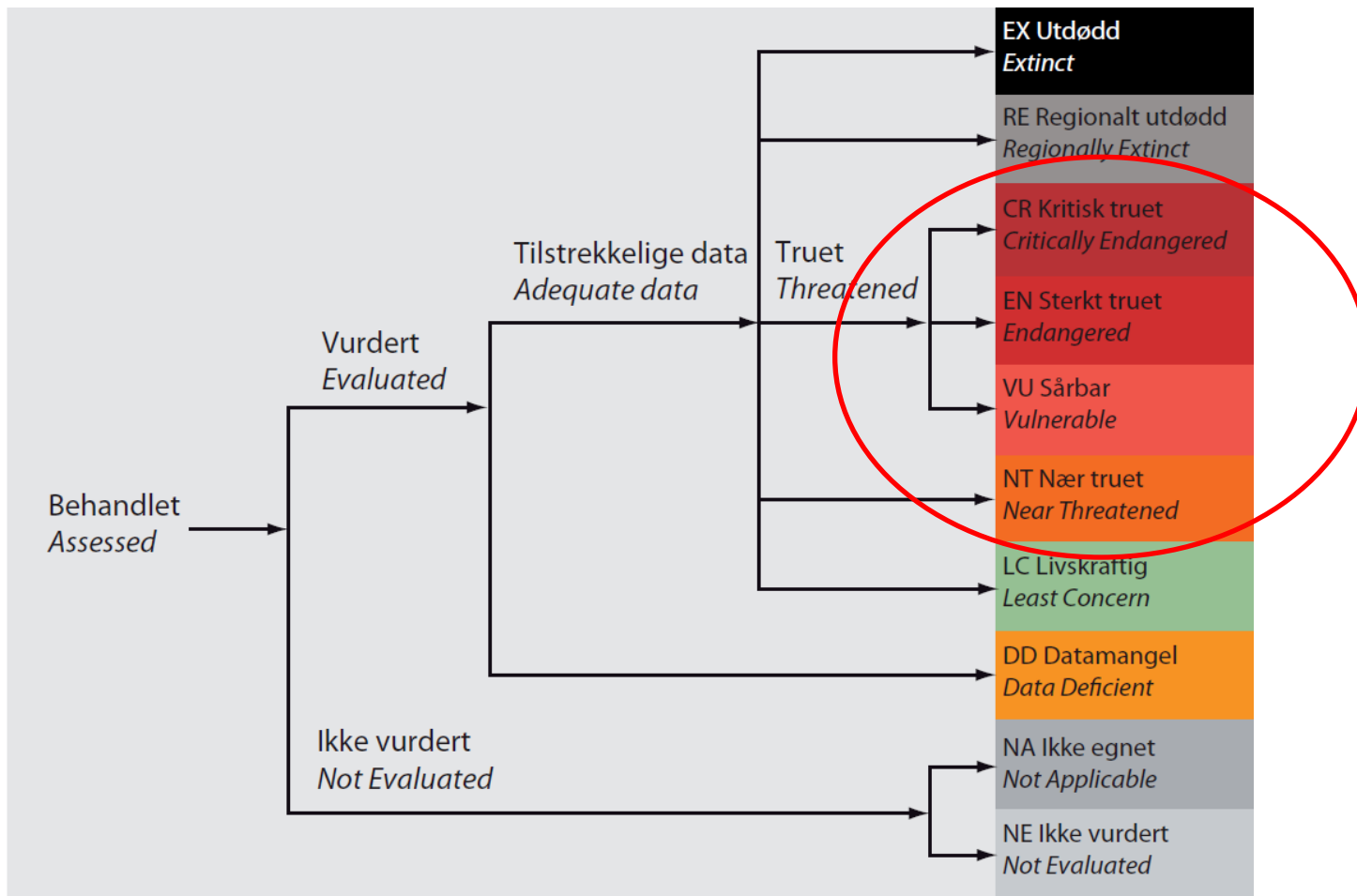
- Dårlig bestandsstatus eller – utvikling
- Ansvarsart
- Internasjonale forpliktelser
- Eventuelt andre kriterier

Sinoberbille

Foto: Stefan Olberg

Rødlistekategorier arter

Saksbehandling - prioriterte arter

Samarbeid i forkant av høring

Bred offentlig høring

Vedtas av Kongen i statsråd

Kommunene er
høringsinstans

Foto: [Marcel Burkhard](#)

Konsekvenser av prioritering som følger av forskriften

Det kan fastsettes forbud mot enhver form for uttak og skade

Økologiske funksjonsområder

- av mindre omfang
- ikke medføre vesentlig vanskeliggjøring

Krav om å klarlegge følgene av inngrep i funksjonsområder

Krav om klarlegging av alternative funksjonsområder

Regler om skjøtselstiltak

Konsekvenser av prioritering

- Plikt til å lage handlingsplan
- Bruk av offentlige tilskuddsordninger
- Kan utløse krav om områdevern fra grunneier
- Plikt til å vurdere om prioritering er nok
- Hjemmel for dispensasjon

Foto: Marianne Gjorv

Forvaltningsansvar og oppfølging

Miljømyndigheten har forvaltningsansvaret

Følge opp handlingsplaner

Kommunenes/grunneieres/organisasjoners rolle i oppfølgingen

Konsekvenser som følger mer generelt av loven

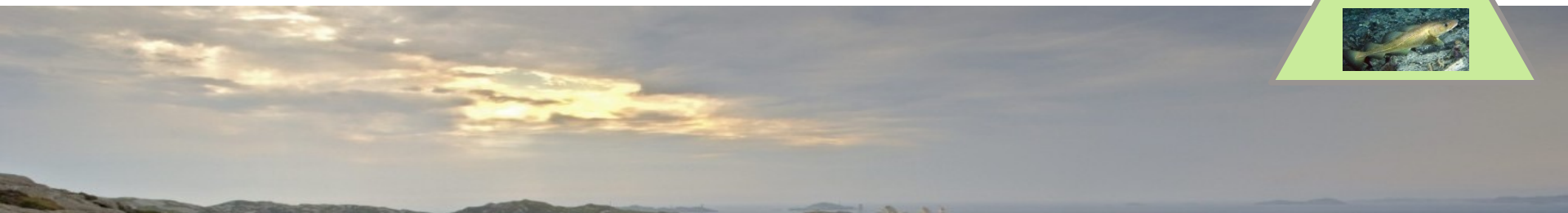
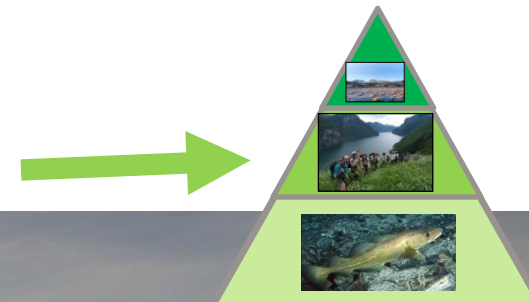
Vektlegging i skjønnsutøving etter annen lov!

Aktsomhetsplikt

Foto: Marianne Gjørv

Utvalgte naturtyper kap VI

Felles regler for forvaltning av natur utenfor verneområder

Konkretisere naturtyper det er spesielt viktig å ta vare på

Sektoransvar og sektormulighet

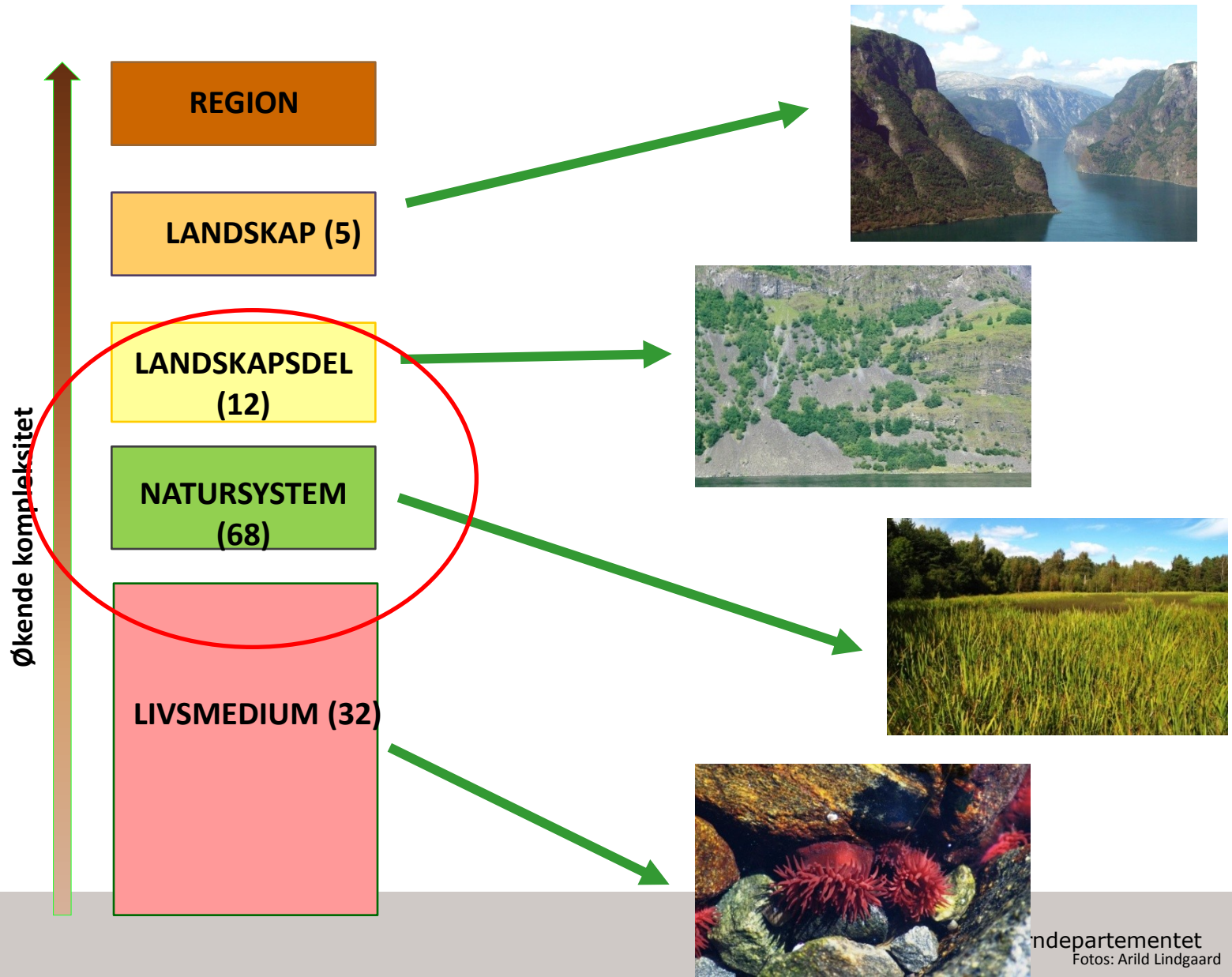
Økt fokus, bevissthet og kunnskap om naturtyper

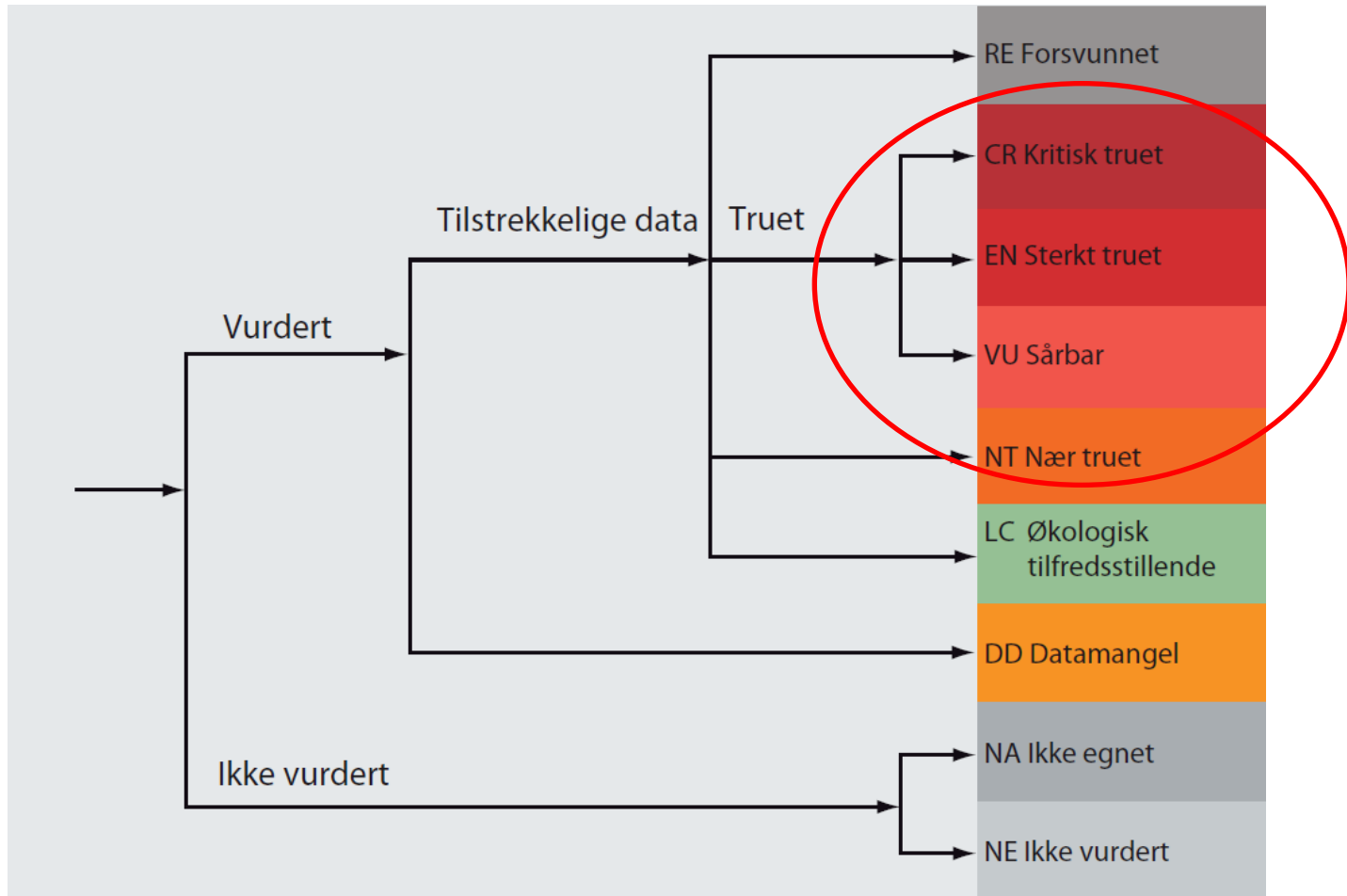
Kystlynghei

Foto: Jan Råbben/NN/Samfoto

Hvilke nivåer i NiN kan bli utvalgte naturtyper?

Rødlistekategorier naturtyper

Utvelgingen

Vurderingsplikt

Kriterier for utvelging

- Truet naturtype
- Inneholder prioriterte arter
- Ansvarsnaturtype
- Internasjonale forpliktelser

Kommunen kan også velge ut "sine" naturtyper

Foto: Knsun Thorsrud Teien

Saksbehandling

Bred offentlig høring
Vedtatt av Kongen i statsråd
Handlingsplaner
Tilskuddsordning

Foto: Lars Løfaldli

Hva står i forskrift om utvalgte naturtyper?

Oppramsing av navnene på naturtypene
Ev. kvalitetskriterier for hvilken type
forekomster som omfattes
Aldri konkret angitt geografisk område
Handlingsplan utvikles parallelt hvis
skjøtselskrevende naturtype (§ 52 siste ledd)

Foto: Kristin T. Teien

Foto: Kristin T. Teien

Nærmere om vurderingsplikten

- Foreligger dokumentasjon?
- Vitenskapelige kriterier
- Vesentlighetskrav
- Utvikling eller tilstand som strider mot målet i § 4
- *Vurderingsplikt, ikke vedtaksplikt*

Utvelgingens betydning

Vektlegge hensynet til utvalgte naturtyper som sådan

Sektorlover/plan- og bygningslov og naturmangfoldloven gjelder side om side

Foto: Kristin T. Teien

Utvelgingens betydning (forts.)

- Gir konkret innhold til aktsomhetsplikten i § 6
- Skal tas særskilt hensyn til naturtypen ved alle typer vedtak
- Klarlegging av konsekvenser før det tillates inngrep
- Ev. etablering/restaurering av en annen forekomst
- Bruken kan avklares ved arealplan etter pbl.
- Meldeplikt for skog- eller jordbrukstiltak.
- Kunngjøring og rapportering av inngrep (§ 56)

Slåttemyr

Slåttemyrflate: Sterkt truet (EN)

Slåttemyrkant: Kritisk truet (CR)

Foto: Erlend Skutberg

Slåttemark/eng

Slåtteeeng: Sterkt truet (EN)

Foto: John Bjarne Jordal

Kalksjø

Kalksjø: Sterkt truet (EN)

Foto: Britt Hanssen

Kalklindeskog

Kalklindeskog: Sårbar(VU)

Foto: Tor Erik Brandrud

Foto: Marianne Gjörv

Hule eiker

Tegning fra 1800-tallet av den danske forfatteren Jens Baggesens skriverhule i en gammel eik

Livsmedier er ikke rødlistevurdert

Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Forslag sendt på høring

- Kystlynghei
- Ålegraseng
- Høstingsskog

Foto: Øystein Paulsen, HI

Foto: Kristin T. Teien

Takk for meg!

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Takk for meg!

ktt@md.dep.no / 22 24 58 16

